

Toetssteen der ware en valse genade

Th. Van der Groe

29. H.C. ZONDAG 23 - Over de baten des geloofs

Vr.59. Maar wat baat het u nu dat gij dit alles gelooft?

Antw. Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, en een erfgenaam des eeuwigen levens.

Vr.60. Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?

Antw. Alleen door een waar geloof in Jezus Christus; alzo dat, al is het dat mij mijn consciëntie aanklaagt dat ik tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft, in zoverre ik zulke weldaad met een gelovig hart aanneem.

Vr.61. Waarom zegt gij dat gij alleen door het geloof rechtvaardig zijt?

Antw. Niet dat ik vanwege de waardigheid mijns geloofs Gode aangenaam ben; maar daarom, dat alleen de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus mijn gerechtigheid voor God is, en dat ik die niet anders dan alleen door het geloof aannemen en mij toe-eigenen kan.

Daar wordt dan in de Catechismus hier eerst gevraagd (vraag 59): *Maar wat baat het u nu, dat gij, al gelooft?* Dat is, wat waarachtig voordeel bekomt gij toch nu (gij, die immers van uzelf een geheel rampzalig, goddeloos en verdoemelijk zondaar zijt), door middel van dit geloof der werking Gods in uw hart? Wat wezenlijke zaligheid of verlossing uit de zonden brengt u dit heilig geloof nu aan? Deze is waarlijk een zeer gewichtige vraag, welke een vroom Christen nooit genoeg aan zichzelf doen kan. Het waarachtig geloof is wel als een ledige hand, maar die een algenoegzame God in Christus aangrijpt en vasthoudt, met de gehele volheid van genade en zaligheid, die er in Hem is, gelijk Hij ons wordt voorgesteld in de gewisse beloften van het Heilig Evangelie. Het is wel als een ledige emmer, maar waarmee de dorstige zondaars het water des levens overvloedig scheppen uit de Fontein des heils en dat ook met vreugde drinken tot verzadiging van hun ziel, Jes. 12:3. Ziet hier dan het grote voordeel, hetwelk er, even door dit middel van het oprechte geloof, voor een arme verloren zondaar te bekomen is, wiens ziel met deze heerlijke Genade van God geschonken wordt. Het bestaat in deze twee stukken:

- (1) *Dat hij in Christus, voor God rechtvaardig is.*
- (2) *En dat hij daarbij ook een erfgenaam des eeuwigen levens is.*

Minder geeft het waarachtige geloof de gelovigen zonder niet, en meer kan het hem hier op de wereld niet geven. Met minder kan hij niet zalig zijn, en meer heeft hij om zalig te zijn ook niet van node. Zoveel als hij door de zonde heeft verloren, zoveel ontvangt hij door het geloof van God, in Christus, uit loutere genade, nu ook weer, ja ook zelfs nog oneindig meer, indien wij zien, op de vastigheid van dit Goddelijk genadegeschenk, hetwelk nu gesteld is in de zekere bewaring van de getrouwe en almachtige Zone Gods, boven het bereik van de satan, wie alreeds de kop door Hem vermorzeld, en zo de macht benomen is, om een enige uitverkorene nu weer te leiden tot het verderf. Laat ons die heilige tweelingen van de hemelse genade dan eerst vooraf een weinig bezien, eer wij hun ware natuur omstandiger openen.

Hoe dezelve een vrucht des geloofs is

a. Het eerste stuk, van het grote voordeel van het ware geloof voor ieder gelovige zonder onderscheid, is dan: *dat hij, in Christus, voor God rechtvaardig is.* Wat een geheel wonderlijke, ja, Goddelijke omkering! Hij, die in Adam een goddeloos en vervloekt zondaar is, wordt hier zodra hij nu maar alleen oprecht gelooft, door de hemelse genade in Christus, een rechtvaardige voor God. Mag dit niet wel een nieuwe schepping heten, en een wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid, die bedekt was; welke God tevoren verordineerd heeft tot onzer heerlijkheid, eer de wereld was; welke niemand van de oversten der wereld gekend heeft? 1 Kor. 2:7, 8. Wat is het toch te zeggen voor God rechtvaardig te zijn? Voorwaar, dit zal niemand recht verstaan, die nog maar een zonde alzo licht en klein kan achten, dat hij er geen berouw en schaamte over zoekt te dragen. Want deze is rechtvaardig voor God die van Hem Zelf wordt verklaard en gehouden, alzo geheel zonder enige de minste zondige begeerlijkheid te zijn, en zo volmaakt en vlekkeloos heilig in zijn oorsprong, en in zijn staat en weg, gelijk de allerheiligste Wet van God de mens beveelt te zijn. Dus verstaat het de Apostel, waar hij zegt: *Gelijk door de ongehoorzaamheid van dien énen mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van Enen velen tot rechtvaardigen gesteld worden,* Rom. 5:19. Een enkele zonde of ongehoorzaamheid tegen God is genoeg, niet slechts om één mens te verdoemen, maar ook om zijn natuur, door de beroving van Gods Beeld, geheel te verderven, gelijk de eerste mens zulks met zijn voorbeeld bevestigd heeft in het Paradijs. En daarom kan de rechtvaardigheid, waarmee wij uit genade in Christus beschonken worden, en die uit God is door het geloof, Fil. 3:9, dan ook noodzakelijk niet anders dan geheel volmaakt zijn, en in allen dele overeenkomstig de volmaakte Wet, die der vrijheid is, Jak. 1:25. Daarnaast kan een gelovig zondaar zodanige volmaakte rechtvaardigheid van God, op geen andere wijze ooit bekomen, dan alleen in Christus en door Christus, dat is: door de ware geestelijke gemeenschap des geloofs met Hem. In zichzelf is en blijft hij altijd maar een arm, verdoemelijk zondaar, en kan als zodanig ook de allerminste ware rechtvaardigheid nooit bezitten. Eveneens als een arme, verlaten vrouw, die eenmaal een rijk en gelukkig huwelijk doet, dan immers al haar eer en rijkdom alleen bezit door de man, met welke zij getrouwd en vast verenigd is, alzo heeft de gelovige ook al zijn rechtvaardigheid geheel alleen in Christus en door Hem. Het is alles van dat heilige Goddelijke Hoofd afkomstig, wat Hem voor God volmaakt en rechtvaardig doet zijn. *En gij zijt in Hem volmaakt, zegt de Apostel, die het hoofd is,* Kol. 2:10. Deze is de grote verborgenheid van de weg der zaligheid, welke de ware gelovigen alleen recht zullen verstaan, die dezelve van de Vader gehoord en geleerd hebben, Joh. 6:45. Waar de rampzalige blindheid van de natuur door het ongeloof of door het waangelooft, dan nog vast blijft liggen op de bodem van 's mensen gemoed, daar kleeft hij, met al zijn Evangelische kennis, in de grond ook nog geheel vast aan de eigengerechtigheid. Hij zoekt dan al op een meer grove of subtiele wijze de rechtvaardigheid in zichzelf, en niet in Christus. Van de zodanige zegt de Schrift: *want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen. Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft,* Rom. 10:3, 4. Dit laatste is alleen voor degenen, welke God dat juk des ongeloofs Zelf van op hun kinnebakken belijft op te lichten, en aan welke Hij dat zielverzadigend voedsel, van de recht-

vaardigheid des geloofs in Christus, door Zijn Woord en Geest, krachtadig komt toereiken, Hos. 11:4. Wat is het dan niet een heerlijk geschenk van Gods grondeloze barmhartigheid voor ons arme, verloren zondaren, dat wij alzo in Christus voor Hem rechtvaardig mogen zijn? Ja, duizendmaal rechtvaardiger zelfs, dan Hij de mens in Zijn eigen natuur ooit had kunnen scheppen? Want immers die éne rechtvaardigheid van de Middelaar Christus Jezus, waarmee wij gelovigen nu beschonken worden, overtreft in volmaaktheid oneindig ver alle menselijke rechtvaardigheid, die er geenszins had mogen zijn door de volmaakte schepping naar Gods Beeld, wanneer dezelve door de zonde ook al nimmer ware verstoord geworden.

Van het tweede deel van de rechtvaardigmaking

b. Uit dien grond van de geschonken en toegerekende Goddelijke rechtvaardigheid in Christus spruit nu ook onmiddellijk die andere weldaad van Gods genade, *dat de gerechtvaardigde gelovige daarnaast een erfgenaam van het eeuwige leven is*. Alles, zonder onderscheid, wat waarlijk vrijgemaakt is van de zonde, en Gode dienstbaar gemaakt is, dat heeft zijn vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven. *Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegifte Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heere*, Rom. 6:22, 23. Daar kan nooit wat begrepen worden van vloek, dood, hel, enz. hetwelk niet een natuurlijk en noodzakelijk vruchtgevolg van de zonde is. De zonde heeft die schrikkelijke kwaden voortgebracht, omdat dezelve tegen de allerhoogste en heiligste Majesteit Gods bedreven is. Maar eer die werd bedreven, stond de Boom des levens in het midden van het Paradijs, en de volmaakte mens mocht toen van deszelfs vrucht vrijelijk eten, tot een gewis Goddelijk onderpand, dat hij beide rechtvaardig en een erfgenaam des eeuwigen levens was. Waar dan nu de zonde is, daar is ook zeker de dood. Maar als de zonde geheel weggenomen, en de rechtvaardigheid in haar plaats gesteld wordt (gelijk deze nu alzo Gods genadeweg, in Christus, over al de uitverkoren gelovigen is), dan wordt de dood ook aanstonds weggenomen, en het eeuwige leven komt in de plaats. Zo leert ons de Apostel, als hij zegt: *Want indien door de misdaad van één de dood geheerst heeft door dien énen, veel meer zullen degenen, die den overloed der genade en der gave der rechtvaardigheid ontvangen, in het leven heersen door dien Enen, namelijk Jezus Christus*, Rom. 5:17. Daar is, tussen de volmaakte rechtvaardigheid en tussen het eeuwige leven een allernoodzakelijkst en wezenlijkst verband, eveneens als er ook is tussen de zonde en de eeuwige dood. En beide rusten geheel op de volmaaktste heiligheid van God, welke de rechtvaardige bemint en de zondaar haat, en daarom ook de ene met het eeuwige leven wil belonen, en de andere met de eeuwige dood wil straffen. Weshalve het dan zeker is, dat al wie waarlijk door het geloof in Christus voor God rechtvaardig is, even uit dien hoofde ook noodzakelijk een erfgenaam van het eeuwige leven moet zijn. Gelijk er dan in onze Heere Jezus Christus ook een tweërlei Middelaarsrechtvaardiging is, waarmee de gelovige zondaar van God wordt geschonken: *een lijdelijke en dadelijke*.

Door de *lijdelijke* heeft Hij de dood en de vloek der Wet volkomen voor ons gedragen, en is alzo een verzoening geworden voor onze zonden, 1 Joh. 2:2, dezelve geheel uitdelgende en wegnemende van voor Gods heilig aangezicht, zodat er in opzicht van Zijn Goddelijke voldoening, dan nu in 't geheel geen zonde meer is voor de ware gelovigen, maar alleen een volmaakte rechtvaardigheid, welke zij nu in Hem, uit loutere genade, voor eeuwig van God bezitten, door het geloof. Hiernaast heeft Hij, door Zijn *dadelijke* gehoorzaamheid, ook alle gerechtigheid der Wet voor ons vervuld, en heeft ons nu daardoor het recht van het eeuwige leven verworven, alzo dat het niet mogelijk is, dat ons dat leven ontgaan zou. Want Christus heeft Zelf, met Zijn opstanding uit de doden, dat eeuwige leven reeds voor ons in bezitting genomen, en heeft ons de eerstelingen daarvan reeds geschonken, gelijk in het Artikel van Zijn opstanding tevoren omstandig is aangewezen. Zodat het dan nu vast staat, dat God in de genadige rechtvaardigmaking aan alle ware gelovigen die twee grote en heerlijke weldaden schenkt: de volmaakte rechtvaardigheid en het kinderlijk recht, of het erfgenaamschap van het eeuwige leven, en dat geheel in Christus en door Christus, opdat wij, gerechtvaardigd zijnde door Zijn genade,

erfgenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens, Tit. 3:7. Al wie nu zijn ziel nog tevreden kan stellen met een mindere rechtvaardigmaking dan deze, die heeft dan voorzeker noch Christus, noch de ware rechtvaardigmaking des geloofs door Hem ooit recht gekend. Het christengeloof omhelst beide de vergeving der zonden en het eeuwige leven als tevoren gezien is. En Christus is ons niet alleen geworden rechtvaardigheid van God en heiligmaking, maar ook verlossing, dat is een volkomen verlossing, of de eeuwige zaligheid van ziel en lichaam, 1 Kor. 1:30.

Van het groot gewicht van dit leerstuk van rechtvaardigmaking

Deze zaken dan alzo eerst een weinig geopend zijnde, gaan wij nu verder over om de rechte aard en gelegenheid van die grote weldaad der rechtvaardigmaking zelf, met de hulp des Heeren, nog wat nader in te zien. Er wordt in de Catechismus (Vraag 60) een bijzonder onderzoek naar gedaan, als er gevraagd wordt: *Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?* Dat is: in wat manier is zulks te verstaan? Hoedanig is de eigenlijke gelegenheid of beleid van deze Goddelijke Genadehandel? Voorwaar, aan het rechte verstand van deze zaak is in alle opzichten zeer veel gelegen, en niemand kan ooit een waar gelovig Christen zijn, die in de grond nog blind of dwalende van geest gevonden wordt in deze voorname Evangeliewaarheid, *welke billijk het Artikel wordt genoemd, waar bij de Christenkerk staat of valt.* Want even aan deze Leer van de genadige rechtvaardigmaking des geloofs hangt het waarachtig verstand van de gehele Leer van het Christendom, zodat dezelve alleen misgevat zijnde, dan ook niet één waarheid van het Heilig Evangelie recht gevat of verstaan zal worden. Al wie hier wezenlijk dwaalt, die is dan ook noodzakelijk het gehele spoor van de Christenwaarheid bijster, en die moet ongelukkig neerstorten, of in het Pelagianisme, of in het Enthousiasme. Daartegen zal een recht geestelijk verstand van deze voorname grondleer ons voor beide die zielverdervende dwaalwegen gelukkig bewaren, en ons gezond doen gevoelen door de genade Gods, van al de Hoofdstukken van de Christelijke Religie.

Ach, of Jehovah, de God der waarheid, wilde geven, dat Zijn Geest veler harten inwendig tot zaligheid mocht verlichten, die deze Verhandeling met aandacht zullen lezen!

In het Catechetisch antwoord wordt ons hier

- a. een algemeen voorstel van de zaak gegeven;
- b. en dan een nadere uitbreiding of verklaring van dat voorstel.

a. In het algemeen wordt ons dan geleerd, dat wij niet anders voor God rechtvaardig zijn, dan alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus. Waar wij dan op twee zaken bijzonder hebben te letten.

Hoe de rechtvaardigmaking geschiedt door middel van het geloof

1. *Dat de genadige rechtvaardigmaking alzo aan ons geschiedt, door een oprecht geloof, dat is, door een waar Goddelijk en heilig geloof, zo als de Geest gewoon is, door middel van de beloften van het Evangelie, in de harten van de uitverkorenen inwendig te werken, zoals wij achten dat reeds duidelijk genoeg van ons voorgesteld en verhandeld is. De Heilige Schrift noemt dat het ongeveinsd geloof, 1 Tim. 1:5; 2 Tim. 1:5; het geloof door de liefde werkende, Gal. 5:8; het geloof der uitverkorenen Gods, Tit. 1:1; een dierbaar geloof, 2 Petrus 1:1; het allerheiligste geloof, Judas vs. 20; het geloof der werking Gods, Kol. 2:12. En de Catechismus, waar hij hetzelfde voorstelt of aanhaalt, als de middelloorzaak van onze zaligheid is dan doorgaans gewoon het met nadruk een oprecht of een waar geloof te noemen. Ziet Vr. 20, 21, 50, 53, 54, 84, 91, 120. En gewis, de gehele deugdelijkheid van de rechtvaardigmaking hangt toch enkel aan de deugdelijkheid des geloofs. De mensen mogen ook een ander geloof hebben, hetzij een bloot*

historisch geloof, of een tijdgeloof, of een wondergeloof, en zij mogen in deze soorten van het geloof, door de algemene geestelijke gaven, ook nog zo zeer uitmunten, en bij ons in aanzien zijn, ja, ook niet ver zijn van het Koninkrijk Gods, Mark. 12:34. Maar helaas! zij zullen met dat alles toch nimmermeer geraken tot de verzoende en gerechtvaardigde staat in Christus. Zij mogen zich zulks lichtelijk inbeelden, en voor een tijd ook wel vast opdringen: maar zij zullen allen tezamen op het einde eens zeker gewaar worden, dat zij hun zielen enkel met bedrog en as gevoed hebben, dat hun ongerechtigheid voor Gods aangezicht getekend is, Jer. 2:22, en dat zij voor Hem nog geheel onheilige en verdoemelijke zondaars zijn. En wij weten immers, dat het oordeel Gods naar waarheid is, Rom. 2:2. Het oprecht geloof, dat de uitverkorenen eigen is, Hand. 13:48, is dan maar alleen het rechtvaardigmakend en zaligmakend geloof. Waar dit niet waarlijk is binnen in het hart, door de Heilige Geest, daar kan ook de rechtvaardigheid des geloofs niet zijn, Rom. 4:11, 13. En daarom is ook dit ons werk meest daarheen gericht, dat een ieder aan de Toetssteen van de Goddelijke waarheid de oprechtheid van zijn geloof zou beproeven.

2. Ten andere staat ons hier te letten, dat het oprecht geloof het enige middel is van onze genadige rechtvaardigmaking. Alleen, zegt de Catechismus, door een oprecht geloof in Jezus Christus. Daarmee sluit hij dan alles uit, wat maar dit zuiver Goddelijk en Geestelijk geloof niet is of bij zich heeft, alle eigen werken of verdiensten van de mensen, of wat het anders ook mocht zijn. Gelijk Adam zijn naaktheid niet kon bedekken met een schort van vijgenbladeren, zo is het hier ook: Hun webben deugen niet tot klederen, en zij zullen zichzelf niet kunnen dekken met hun werken. Hun werken zijn werken der ongerechtigheid, en een maaxsel des wrevels is in hun handen, Jes. 59:6. Daar is niets van des mensen eigen maaxsel, dat enige invloed heeft in de genadige rechtvaardigmaking, buiten het oprecht geloof van de Heilige Geest. Noch zuchtingen, noch gebeden, noch tranen, noch begeerten of pogingen, noch overtuiging of vernedering, noch deugd, of lijden of arbeid, daar is niets, dat enigszins de ware rechtvaardiging kan bevorderen, dan alleen de genade Gods van een waarachtig en heilig zielsgeloof. Dat alleen is Gods geordineerde weg, om de arme zondaren door Christus zalig te maken. Gewisselijk, zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen, Hebr. 11:6. Hoe zou het dan mogelijk zijn, dat Hij zonder hetzelfde ooit iemand zou rechtvaardigen? Het geloof is dat geestelijk Jawoord, dat de ziel oprecht en met een gewillige verzaking van zichzelf en van alles aan de Heere Jezus geeft, om met Hem verenigd te worden, en alzo deel te hebben aan Zijn gerechtigheid en verdiensten. Maar zo lang het gemoed van de zondaar inwendig niet krachtdadig bewogen wordt, door de Heilige Geest, tot dit gelovig aannemen en omhelzen van Christus, maar als hij nog in het aankleven van zijn eigen gerechtigheid, en in het ongelovig verwerpen van de rechtvaardigheid van het geloof met zijn hart waarlijk staan blijft, zo kan hij immers in die staat van het ongelooft niet van God gerechtvaardigd worden, buiten Christus. Al stapelde hij schoon zijn eigen gerechtigheden ook op tot aan de hemel, wat nut toch kan hem zulks doen? Want, uit de werken der Wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem, Rom. 3:20. Waar God alleen een oprecht geloof vindt, daar rechtvaardigt Hij de grootste zondaar, en waar Hij dat niet vindt, daar verdoemt Hij ook de grootste van de negen en negentig rechtvaardigen, Luk. 15:7. De rechtvaardigmaking zelf is dat allerheerlijkste geschenk van Gods grondeloze barmhartigheid, in Christus, hetwelk ons wordt voorgesteld in de gewisse beloften van het Heilig Evangelie. Daarom moet de Heilige Geest dan ook zeker een oprecht geloof werken in onze harten, waarmee wij die genade Gods zullen ontvangen en aannemen. Waar dan dit geloof slechts ontbreekt, daar is al het andere te vergeefs, de zondaar kan daar alleen zijn eigen gerechtigheid bezitten, die verdoemelijk is voor God. O, wat is het waar geloof dan niet een onwaardeerbare gave! De gehele wereld kan daarbij niet halen, als die ons geen aasje ware rechtvaardigheid kan aanbrenge. Maar het geloof alleen, dat oprecht is, brengt ons alle rechtvaardigheid aan, gelijk de Schrift zegt: Doch dengene, die niet werkt, maar die gelooft in Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid, Rom. 4:5. Zie ook Gal. 3:6. De arme, blinde zondaar moet hier zo lang werken totdat hij geheel vermoeid en belast is, Matth. 11:28, en totdat hij nu niet meer werken kan. En ziet dan schrijft hij de eeuwige verdoemenis op al zijn werk, en sterft geheel aan de Wet, en treedt dan aanstonds over, door de Heilige Geest, in het Goddelijk leven des geloofs, en omhelst nu Christus en de genadige belofte der vrije rechtvaardigmaking door Hem, zuiver alleen, en werpt zijn dode en verloren ziel, met een waarachtig en hartgrondig vertrouwen, daarop neer, en laat dan verder los, aan alles wat geen Christus is. En nu is hij een

rechtvaardige, in Christus, en nu past op hem: de rechtvaardige zal uit het geloof leven, Rom. 1:17. Hoe gemakkelijk geschiedt dan niet de rechtvaardiging van een arme, gelovige zondaar? Ook zelfs een oprecht gelovige zucht der ziel tot Christus is hier alleen genoeg: want die wil, neme het water des levens, om niet, Openb. 22:17. Wonderlijke Goddelijke genade! Als wij nu gereed staan, om met al onze werken eeuwig in de hel te verzinken, ziet, dan kan een enkele hartgrondige smeking tot Christus: "Heere, behoudt mij," Mark. 14:30, ons aanstonds uitrukken uit de grondeloze kuil van het verderf, en ons overbrengen in het eeuwig leven. Het Evangelie roept de zinkende zondaar toe: "Vrees niet, geloof alleenlijk," Mark. 5:36. Ach, of de mensen slechts konden verstaan wat dit te zeggen heeft!

Hoe de gelovige wordt gebracht tot verzaking van zijn eigengerechtigheid

De zaak wordt nu verder uitgebreid door aanwijzing:

1. van de ellendige, verloren staat van de gelovige zondaar in zichzelf.
2. Van zijn genadige rechtvaardigmaking, in Christus, waartoe hij geleid wordt door het oprechte geloof. Beide deze stukken zijn nodig om grondig van ons gekend te worden, indien wij anders de heilige rechtvaardigmakingsleer tot zaligheid wel verstaan zouden.

1. In zichzelf is de gelovige, die gerechtvaardigd wordt, een geheel arm, verloren en verslagen zondaar, wiens consciëntie hem beklaagt, dat hij tegen de geboden Gods zwaarlijk gezondigd, en geen van dezelve gehouden heeft, en nog tot elke boosheid geneigd is. Hier komt nu de leer van de ware boetvaardigheid van zonden te pas, welke van ons in het tweede hoofdstuk voorgesteld is. Want dit is er van de zaak:

God deed Adam en zijn vrouw in het Paradijs eerst die losse schorten van vijgenbladeren af, welke zij zelf gemaakt hadden, tot bedekking van hun naaktheid. En ziet, toen waren zij beiden geheel naakt, en hadden niets meer om zich te bedekken, en zij schaamden zich. Hierop maakte God hun toen rokken van vellen, en toog die hen ook Zelf aan, Gen. 3:21. Nu waren zij gekleed met Gods eigen klederen, en zij waren ook beiden weer met God verzoend, in het beloofde vrouwenzaad, in hetwelk zij geloofden. Ziet deze Goddelijke genadehandel ook zeer levendig afgebeeld in die voortreffelijke figuur van de Hogepriester Jozua, Zach. 3:1-5.

Zo gaat het hier dan geestelijk in de rechtvaardigmaking van de gelovige zondaar ook eveneens toe. Het eerste werk, dat God hier doet aan de mens, is de geestelijke ontbloting of uitschudding van het zondige eigengerechtigheidskleed, hetwelk de mens zichzelf gemaakt heeft in zijn blinde ongelovigheid, om zijn walgelijke en verdoemelijke zielsnaaktheid daarmee voor het aangezicht Gods, waar hij voor vreest, te bedekken. Doch dit deksel zal te smal wezen als men zich daaronder voegt, Jes. 28:20. En nochtans zal de blinde mens daar niet alleen diep onder schuilen, maar hij zal dit zijn korte deksel ook altijd vasthouden met een onbeschrijfelijke begeerte zolang hij kan. Ja, hij zal de minste draad daarvan zelf nog aangrijpen, en die niet loslaten, voor dat er een dag van Gods heirkraft in zijn ziel geboren wordt, om hem van zijn ongerechtigheden ten enenmale te ontkleden, en hem zo geheel naakt uit te schudden, dat hij niets meer overhoudt om zijn naaktheid te bedekken. Dit is dat grote wonder van Gods almachtige genade. De Heilige Geest, Die de uitverkoren zondaar nu wil bekleden met de volmaakte gerechtigheid van Christus, werkt hier, door een onweerstaanbare kracht en indruk van de allerheiligste Wet van God, een zodanig helder en glansrijk hemels licht in des zondaars blinde, hardslapende consciëntie dat hetzelfde ten enenmale grondig ontwaakt, en zich nu in die ontzagelijke tegenwoordigheid van de hoge, rechtvaardige God, de Rechter der ganse aarde, gesteld vindt. Hier bemerkt de arme mens nu, dat hij, met al zijn eigengerechtigheid, niet anders is voor God, dan een geheel naakt, walgelijk en verdoemelijk zondaar. Hier gaat hem zijn consciëntie, welke hij met loutere valsheid en bedrog zo lang tevreden had gesteld, nu alledroevigst beklagen:

Van het verdoemend vonnis der Wet, dat eerst over de zondaar gaat, voor hij gerechtvaardigd wordt

- a. *dat hij tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen derzelver gehouden heeft.* De Heilige Geest, die hem van zonde overtuigt, Joh. 16:8, stelt hem nu zijn grote en zware schuld van tienduizend talenten op het allerklaarst voor ogen, ja, gehele bergen van zonde, die hij niet overzien kan. De duisternis is nu geweken voor het heldere licht van God. Hij die te voren nooit een zonde gekend had vindt zichzelf nu beladen met miljoenen van zonden, van goddeloosheden en van gruwelijke ongerechtigheden, die het hem zo onuitsprekelijk bang maken, dat hij ook moet uitroepen: mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden, Ps. 38:5. Hij ziet daar die heilige, vlekkeloze Wet van God, welke hij geheel zwaar geschonden, en al zijn dagen schrikkelijk overtreden heeft, zonder zelf een enig gebod daarvan ooit recht gehouden te hebben. In het kort, de arme, verslagen zondaar heeft nu helaas! meer zonden, dan haren op zijn hoofd, en hij heeft niets goeds, waarmee hij zich enigszins bedekken zou.
- b. Daarnaast beklagt hem zijn consciëntie nu ook, *dat hij nog steeds tot elke boosheid geneigd is.* Hij is levendig overtuigd van zijn oorspronkelijke, dodelijke verdorvenheid, door de toerekening van Adams zondes Schuld, en door overerving van zijn boze en onheilge aard. Waardoor hem nu ook de ijdele inbeelding van zijn goed hart, goede begeerten, tranen, zuchten, gebeden, enz., waar hij zo lang op geleefd en op gesteund heeft, geheel begeeft. Hij ziet en bemerkt nu klaar de geestelijkheid van de Wet, en dat hij vleselijk verkocht is onder de zonde, Rom. 7:14; dat zijn hart in de grond niet anders is, dan een vuile modderpoel van alle onreine en zondige begeerlijkheid, van boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoerereien, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen, Matth.15:10; dat het geheel met blindheid, verstoktheid, ongelovigheid, weerspanningheid en goddeloosheid vervuld is; hatende het goede, en beminnende het boze. Het is niet te zeggen, hoe een walgelijk en verfoeilijk schepsel de mens hier nu is in zijn eigen ogen. Hij verdoemt zichzelf geheel en al. Hij zinkt weg van smartelijk berouw en schaamte voor de heilige God. Hoe bang drukt hem die zware last der zonden! Hoe benauwd en verschrikkelijk valt hem Gods ongenade! O, hij vindt zich geheel te liggen onder de vloek der Wet, hij is des eeuwigen doods schuldig. Hij heeft de oneindige Majesteit gekwetst en beledigd, en zo gruwelijk en moedwillig tegen dezelve gezondigd. Hij is zo een hatelijk schepsel in de reine ogen des Heeren, dat hij ook meer dan duizendmaal de hel en de eeuwige verdoemenis waardig is. Des zondaars eigen consciëntie beklagt hem nu voor God. Dit is wel in acht te nemen, want hij is daarmee nu geheel overtuigd en overwonnen van zijn doemwaardige zondes Schuld en van zijn waarachtige verloren staat, zodat hij niets meer tot zijn verschoning heeft in te brengen, maar in diepe schaamte en verstomming zo nederligt voor de voeten van des Heeren heiligheid. Ziet, tot zulke oprechte vernedering en verbrijzeling des harten wordt de mens, die van God uit genade gerechtvaardigd zal worden, altijd eerst gebracht, door de almachtige werking van de Heilige Geest, teneinde hij voor die grote genade recht bereid zou worden, om die gelovig en heilbegeerig in zijn ziel te ontvangen. En alzo wordt hij dan eerst geheel naakt ontkleed en uitgeschud van al zijn eigengerechtigheid, opdat hem die Goddelijke rechtvaardigheid, als een heilig kleed, van de Heere Zijn gerechtigheid zelf zou ontvangen en aangetrokken worden. Zo moet hij dan eerst geheel en al door de Wet aan zichzelf sterven, ten einde dan zijn leven, door het Evangelie en door de Heilige Geest, nu weer te vinden in Christus.

Voorwaar, de rechtvaardigmaking is immers geheel een heilige richterlijke handel van de almachtige God, waarin Hij naar waarheid oordeelt van des mensens staat, beide zoals de mens is in zichzelf, en zoals Hij, de Heere, hem nu ook aanneemt en inlijft in de Middelaar Christus, door het geloof. Weshalve wij hier dan noodzakelijk acht te geven hebben op een tweëerlei vonnis van Gods gerechtigheid: een verdoemend vonnis van de geschonden Wet, en een rechtvaardigend vonnis van de genade, in Christus. Het ene vonnis gaat over de mens, in zijn eigen persoon, als een zondaar in Adam, en het andere gaat over hem, als een gelovige in de Heere Jezus Christus. Daar wordt, helaas, van vele mensen doorgaans maar zeer weinig gelet op deze allergewichtigste zaak. Zij zien de rechtvaardigmaking enkel aan als een Goddelijk Genadevonnis, zonder acht te nemen op Gods

verdoemend vonnis, dat altijd eerst vooraf gaat, en hetwelk als de grondslag legt voor het dierbaar Genadevonniss van de vrije rechtvaardigmaking in Christus, dat daarop volgt, en waardoor de gelovige zondaar van het verdoemend vonnis waar hij onder ligt wegens zijn eigen verdiensten, of zijn oorspronkelijke en dadelijke zonden, geheel ontheft en ontslagen wordt. Want God is een God, Die de goddelozen rechtvaardigt, Rom. 4:5. Zoo verklaart hij hier dan eerst, dat de zondaar, wien Hij rechtvaardigt, van zichzelf een goddeloze is, en dat hij mitsdien ook zeker de eeuwige dood en verdoemenis waardig is. *Want zovelen als er uit werken der wet zijn, die zijn onder de vloek. Maar de Schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus den gelovigen zou gegeven worden*, Gal. 3:10, 22. *Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij*, Rom. 3:19. Ziet, dat is Gods verdoemend vonnis over de zondaar, in Adam, door de rechtvaardige uitspraak van Zijn geschonden Wet. Onder dit verschrikkelijke en rampzalige vonnis worden de uitverkoren gelovigen, die gerechtvaardigd worden in Christus, nu altijd eerst van God gelegd, en dat drukt Hij dan door Zijn Geest ook zodanig in hun gemoed, dat zij dat in hun overtuiging, als uit Gods eigen mond, klaar horen en ontvangen, met een zeer diepe verslagenheid des harten, welke hen dan ook brengt tot een heilige wanhoop aan hun eigene rechtvaardigheid uit de Wet, hen geheel doet hongeren en dorsten naar de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof, Fil. 3:9. Gelijk een veroordeeld misdadiger, die nu gereed staat met de strop om de hals om te sterven, van de vorst een genadig pardon verkrijgt; eveneens gaat het hier ook toe, in dit aller ontzaggenlijkst Goddelijk gericht, met de genadige rechtvaardigmaking van de gelovige zondaar.

Hij wordt, door de klare overtuiging en uitspraak van de geschonden Wet, en door de vlekkeloze rechtvaardigheid van Jehovah God, altijd eerst, wegens zijn verdiensten der zonde, alzo ter dood en ter hel veroordeeld, dat hij rechterlijk verklaard wordt, die eeuwige straf van Gods toorn zeker waardig te zijn, en die geheel op zich geladen te hebben. Dan valt Hij voor dat rechtvaardige, Goddelijke vonnis ook neer met zijn aangezicht ter aarde, en aanbidt hetzelfde zonder enige tegenspraak. Ja, hij gevoelt het zieldoorgrievend gewicht en de bange benauwdheid daar ook van, tot verbrijzeling van zijn beenderen, Ps. 51:10. En langs al zulke weg wordt des zondaars natuurlijke hoogmoed en zijn onboetvaardigheid en vijandschap tegen God dan nu ten onder gebracht, en hij wordt van al zijn ijdele toevluchten buiten Christus, geheel afgedreven, ontvangende in derzelver plaats een allersmartelijkst zielsberouw en een levendige haat tegen de zonde, welke beide hem zeer vast in zijn gemoed ingedrukt worden, door de werking van Gods Geest. En aldus wordt hij dan behoorlijk bereid voor die heilige en genadige rechtvaardigmaking des geloofs, in Christus, die nu aan hem geschieden zal.

Deze aanmerking zal ons nu al aanstonds leiden tot het voorname en allerwezenlijkste grondgebrek, hetwelk daar is in de valse rechtvaardigmaking van het ijdele waangeloof, waaraan de geveinsden en halfbekeerde nabijchristenen altijd blijven hangen. Zij letten niet met ernstige aandacht op het verdoemend vonnis van de geschonden Goddelijke Wet, hetwelk in de rechtvaardigmaking, tot des zondaars zielsvernedering, altijd eerst vooraf gaat. Hier lopen zij gewoonlijk zeer los over heen, en slaan maar aanstonds hun ogen op het liefelijke genadevonniss van het Evangelie. Dat ontvangen zij dan aanstonds met vreugde, gelijk die in steenachtige plaatsen bezaaid werden, waar het zaad terstond opgaat, omdat het geen diepte van aarde heeft; maar ook snel verdort, omdat het geen wortel heeft, Matth. 13:5, 6. En zo worden zij dan 'gerechtvaardigd in Christus', zonder dat zij bevindelijk in Adam verdoemd zijn geworden, en zij zingen reeds vrolijke gezangen van bevrijding, eer zij rechte klaagliederen hebben gezongen. Deze is waarlijk een dodelijke misvatting. Wil men hun die nu, uit de gezonde leer van de Wet, recht voor ogen stellen, en hen zoeken te overtuigen, dat zij de rechtvaardigmaking geheel mis hebben, en dat zij nog zeer ellendig steken in het zielverleidende waangeloof van de satan, daar zal men het dan gaande hebben, en zij zullen dat tegenstaan en tegenspreken op alle wijze. Dit zal wel zóver gaan, dat sommige zich niet zullen ontzien, de zuivere en ontwijfelbare grondleer van onze Gereformeerde Kerk zelfs aan te tasten, als een leer, die Wettisch en

niet wel genoeg Evangelisch is. Zij zullen dan lichtelijk zeer schadelijke en ongerijmde stellingen voor de dag brengen, die geschoeid zijn op een Pelagiaanse en Enthousiastische leest, waarmee zij de rechte overtuigingsleer van de Goddelijke Wet niet weinig zullen bestrijden, en grotendeels ontzenuwen of op losse schroeven stellen. Niet, dat zij de natuurlijke verdorvenheid van de mens en zijn verdoemelijke en verloren staat in Adam, zoals de Gereformeerde Kerk daarvan leert, rechtdraads en stelligerwijs durven tegengaan. Neen, hier zullen zij wel gezond van spreken en de letter van de Goddelijke waarheid geredelijk toestaan. Maar de dwaling van deze mensen steekt alleen in de waarachtige, dadelijke en bevindelijke toepassing van de leer van de natuurlijke verdorvenheid, door de overtuiging van de Heilige Geest, binnen in des mensen gemoed, als de voorbereidende weg tot de Evangelische rechtvaardigheid van het zuivere geloof. Hier gaan zij zonder onderscheid meer of min al tezamen mank, die eenmaal in het verleidende pad van het waangeloof hun voet gezet hebben, en die dan ook plachten het Christendom grover en subtieler met loze kalk te pleisteren. Het is wel zo bij hen, dat de Heilige Schrift die waarheid van des mensen natuurlijke verdorvenheid in Adam duidelijk leert, en zij zelf beweren die tegen de Pelagiaansgezinden met goede argumenten. Maar of nu ieder mens zonder enig onderscheid, daarvan ook op die wijze altijd dadelijk en bevindelijk overtuigd moet worden door Gods Geest (gelijk wel aan sommigen geschiedt), als hij een waar gelovige en gerechtvaardigde in Christus zal worden, ziet, dat is iets, hetwelk zij met die vaste bepaling zo niet durven geloven. Dit dunkt hen te strijden met de bevinding van velen van Gods kinderen, zoals ook met die soevereine en vrijmachtige werking van Gods Geest, die de ene dus en de andere anders leidt tot Christus en het geloof.

Om nu niet te spreken van zulke ongeoefende en onervaren lieden, die in een allerverderfelijkste inbeelding staan, alsof sommigen wel eens waarlijk bekeerd worden *zonder de Wet, enkel door het Evangelie*, een dwaalleer, welke men zelfs in de bedorvenste Pelagiaanse kerken nauwelijks erger zou horen. Dit komt al geheel daaruit voort, dat deze onvaste mensen de zuivere en gezonde Goddelijke rechtvaardigmakingsleer maar ten halve recht verstaan, en dat zij meest letten op haar liefelijk genadevonnissen, en niet op het verdoemend vonnis, dat altijd eerst voorafgaat, opdat er in waarheid een Goddelijk genadevonnissen over de verloren zondaar zou kunnen gaan, waarbij dezelve van de eeuwige verdoemenis, die hij verdient heeft, wordt ontslagen, van God wordt toegewezen, wordende hij alzo waarlijk dan *om niet* gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is, Rom. 3:24. En het is voorwaar, geen wonder, dat een geslacht van mensen, dat zo weinig ervarenheid heeft in de heilige leer van de Wet, als de rechte grondslag van de ware leer van het Evangelie, dan ook geheel geen behagen zal vinden in al zulke nauwkeurige en grondige verhandelingen van de geloofszaken, die ingericht zijn tot ontdekking niet slechts, maar ook tot een volkomen uitroeijing van allerlei waangeloof uit de harten van de mensen, met tak en wortel zelfs. Een zuivere theoretische en praktikal verhandeling van de Gereformeerde grondwaarheden, ingericht naar die vorm, placht wel altijd te mishagen aan een lauw Laodiceesch volk, en aan al degenen die eenmaal te diep gedronken hebben uit een half Pelagiaanse of Enthousiastische zwijmelbeker. Het moet de zodanigen voorkomen als enkele langdradigheid, en als gedurige herhalingen van voren tot achteren, wat zij lezen. Want zij hebben geen gezonde, Gereformeerde smaak. En daarom gaat het hun dan ook als oudtijds de Israëlieten in de woestijn, welke God spijsde met het Manna, dat zij niet kenden, Deut. 8:3. Zij plachten hetzelfde te verachten, roepende: maar nu is onze ziel dor, daar is niet met alle, behalve dit Man, voor onze ogen, Num. 11:6. Maar hoe zwaar de Heere Zich daarover vertoornde, zulks zal men ook lezen in datzelfde hoofdstuk. Helaas, waar gaat het dan naar toe, als de mensen maar eens een walging gekregen hebben aan de rechte Evangelieleer? Hoe jammerlijk liggen zij dan niet open voor allerlei verleidend bedrog van de satan?

Hoe God de Middelaarsgerechtigheid van Christus de gelovige zondaar schenkt en toerekent

b. Daar volgt nu op de ellendige staat van de gelovige zondaar, in zichzelf, zijn heerlijke en genadige rechtvaardiging, in Christus, dewelke daarin bestaat, *dat God hem nochtans, zonder enige zijner verdiensten, uit loutere genade, de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, even als had hij nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had hij ook al de gehoorzaamheid volbracht die Christus voor hem volbracht heeft, zo ver hij zulke weldaad met een gelovig hart aanneemt.* Dit is nu het Goddelijk rechtvaardigmakend genadevonnis over de arme, goddeloze en doemwaardige zondaar, die oprecht geloof in de Heere Jezus Christus. Waarin ons vier bijzondere zaken ter overweging voorkomen.

- (1) Wat God schenkt.
- (2) Hoe Hij dat schenkt.
- (3) Wat het geschonkene uitwerkt.
- (4) En waardoor dit alles zo geschiedt.

Hoe de toerekening geschiedt uit enkel genade

1. God schenkt de gelovige en verslagen zondaar (die onder de schuld en vloek der zonde gebonden ligt, dat hij zijn eigen leven en gerechtigheid door de Wet geheel verliest), dat allerheerlijkste genadegeschenk van de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus en rekt hem die alzo toe als Zijn eigen. Daar is tevoren van de verdiensten en gerechtigheid van de Heere Jezus Christus genoeg gehandeld in de verklaring van Zijn naturen en staten; waarom wij daar nu niet weer van behoeven te spreken. Hier komt bijzonder in aanmerking dat God, de gelovige zondaar rechtvaardigende, hem dan die gehele voldoening en al die heilige verdiensten van Zijn Zoon als Zijn eigen gerechtigheid waarlijk schenkt en toerekent. Daar kan van ons nooit genoeg met alle zielsaandacht op gelet worden, hoe de eigengerechtigheid van de zondaar geheel verloren gaat in de rechtvaardigmaking door de gestrenge vloek van de Wet, en hoe hem van God tot bedekking van zijn naakte ziel en tot rechtvaardiging nu een geheel andere gerechtigheid geschonken en toegeëigend wordt, te weten, de allervolmaaktste Goddelijke Middelaarsgerechtigheid van de Heere Jezus Christus. Deze heet *de rechtvaardigheid Gods*, Rom. 1:17, of *de rechtvaardigheid, die uit God is*, Filipp. 3:9, om dezelve te onderscheiden van de menselijke gerechtigheid, die geheel walgelijk en verdoemelijk is voor God. De ware gerechtigheid des geloofs is dan oorspronkelijk en verdienstelijk in Christus, buiten de mens. Hij is *de Heere onze gerechtigheid*, Jer. 23:6, Die komende in de wereld, ons de eeuwige gerechtigheid aanbrengt, Dan. 9:24.

En deze Middelaarsgerechtigheid van Christus is geheel volkomen zonder enig gebrek, zo volmaakt als Christus Zelf, de Heere en Auteur van deze gerechtigheid. Gods heilige Wet kan geen volkomener gerechtigheid of volmaakter voldoening immer eisen. Indien wij maar alleen deszelfs Goddelijkheid bij een straaltje van Gods eigen geestelijk licht mogen inzien, dan zullen wij ook uitroepen: *Gewisselijk, in den Heere zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen. In de Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls*, Jes. 45:24, 25. En zie, de allerheiligste en volmaaktste gerechtigheid van de Heere Jezus Christus schenkt God aan de arme gelovige zondaar en rekt hem die toe voor zijn gerechtigheid, in de gewisse beloften van het heilig Evangelie. Daar spreekt de Heere God door Zijn Geest binnen in des gelovigen hart:

"O, gij arme verslagen zondaar, luister toch naar Mij. Ik neem heden die onreine en verdoemelijke, die wegwerpelijke klederen van uw eigen gerechtigheid, waarmee gij in Mijn allergrestigste gericht nimmer zou kunnen bestaan, geheel van u, en Ik schenk u nu uit loutere barmhartigheid Mijn dierbare Zoon met Zijn allervolmaaktste Middelaarsgerechtigheid

voor eeuwig in de plaats. Daar zult gij mee staan in Mijn Goddelijk gericht. Die reine wisselklederen doe Ik, de Heere u aan; die zult gij dragen. Gij zult in deze gestikte klederen tot de Koning geleid worden, Ps. 45:15. Als gij slechts, o zondaar! waarlijk gewillig zijt, om met uw gehele hart in Mijn eniggeboren Zoon en in Mijn gewisse Genadebeloften te geloven, zie, dan reken Ik u al Zijn volmaakte verdiensten toe. Zij zijn eeuwig en altijd geheel de uwe; en gij moogt dan ook in Mij, de Heere uw God, zeer vrolijk zijn en u verheugen, omdat Ik uw naakte ziel bekleed heb met de klederen des heils, en u de mantel der gerechtigheid van Mijn Zoon omgedaan heb, Jes. 61:10. Houdt dat toch, o zondaar! (zegt de Heere) voor geheel gewis en zeker, niettegenstaande uw diepe onwaardigheid, wegens uw gruwelijke zonden. Twijfel daar geenszins aan, maar geloof het vast op Mijn onveranderlijk Goddelijk woord en belofte, waarmee Ik Mij hier aan u verbind, gelijk ik dit doe zonder onderscheid aan al Mijn oprechte boetvaardige en gelovige zondaren. Grijp, grijp toch nu deze Mijn heerlijke genadebeloften terdege vast aan, eigen die uzelf toe, en verlaat u daar geheel op met een waar vertrouwen, en wilt niet meer luisteren naar de verzoeken van de satan, noch van uw eigen ongeloofⁿ, enz.

Zeker, het is met deze heilige verborgenheid der Godzaligheid aldus gelegen:

De Heere God, de Vader der barmhartigheid, schenkt de arme gelovige zondaar die volmaakte gerechtigheid van Zijn Zoon Christus middellijkerwijs niet anders, en rekt hem die ook niet anders toe, dan alleen in en door het Genadewoord van het heilig Evangelie, waarin Hij hem dezelve alzo zeker belooft en toezegt. Hij brengt die belofte door Zijn Geest binnen in het hart van de gelovige, en verzegelt dezelve daar ook vast op zijn gemoed, als Hij hem de Goddelijke vrucht en kracht van die gerechtigheid van de Heeren Jezus nu ook alleszins doet smaken tot zijn waarachtige verzoening en heiligmaking. Ja, Hij schenkt hem daarbij ook de heilige Sacramenten als gewisse en onbedrieglijke onderpanden van deze onbegrijpelijke Goddelijke genade, tot versterking en verzegeling van zijn zwak geloof.

Wie deze heilige en genadige rechtvaardigmaking niet enigszins recht kan verstaan, die is dan zeker nog geestelijk blind, en leeft nog geheel in het ongeloof of in een bedrieglijk waangeloof. En zie, de zodanigen kan het dan geen mens in de wereld doen verstaan. Want hoe klaar die leer van de genadige rechtvaardigmaking van de gelovige zondaar door Christus in Gods Woord ook al beschreven is, zo blijft het geestelijk en zaligmakend verstand daarvan, voor de natuurlijke mens, toch altijd als een verzegeld boek, 1 Kor. 2:14.

Hoe de gelovige daardoor van God wordt gerechtvaardigd

2. Maar hoe schenkt de Heere God die dierbare gerechtigheid van Zijn Zoon toch nu aan de arme gelovige zondaar, tot Zijn volkomen rechtvaardigmaking? Zulks doet Hij volgens de Catechismusleer alzo, *zonder enige zijner verdiensten, uit loutere genade*. O, wonderlijke en aanbiddelijke genadehandel! Wat wilde de hoogwaardige, algenoegzame God hier toch voor Zichzelf vorderen van een doodarme, onmachtige, radeloze en verdoemelijke zondaar? Wat zou deze Hem geven tot lossing en behoudenis zijner ziel? Voorwaar, in Jehovah God is de oneindige diepte van alle gelukzaligheid, heerlijkheid, volmaaktheid en algenoegzaamheid, en in de gevallen zondaar, die Gods heilig beeld verloren heeft, en nu een gebonden slaaf van de duivel geworden is, is niet anders dan een afgrond van alle gebrek, jammer, ellendigheid en rampzaligheid. Wat kan zo een zondaar aan de heilige God nu geven? Want hij heeft niet anders dan zonde, hij is dood in de zonde: *het bedenken des vleses is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich der Wet Gods niet; want het kan ook niet*, Rom. 8:7. Wilde de Heere God dan nu enige verdiensten ontvangen van de zondaar, helaas, hij kan geen andere geven, dan enkele verdiensten des toorns, der hel en der eeuwige verdoemenis. Dit weet de alleen wijze God, en daarom handelt Hij met de arme verloren zondaar, wie Hij wil rechtvaardigen, ook alleen in een weg van zuivere barmhartigheid en van loutere genade. Hij schenkt hem Zijn Zoon met al Zijn volheid, uit

enkele genade. Hij wil dat de arme zondaar dit Zijn Goddelijk genadegeschenk door het geloof ook alzo zal ontvangen en aannemen, en dat Hij al Zijn eigengerechtigheid nu geheel en voor eeuwig zal verzaken, en die zo van zich werpen, gelijk God die wegwerpt, dat hij alleenlijk maar dorste en kome, en wil en neme het water des levens dan zo *om niet*, Openb. 22:17. Het is de Heere genoeg, als de zondaar alleenlijk maar gelooft, en als hij Christus en de gehele zaligheid in Hem maar al zo waarlijk wil ontvangen op een enkele belofte van Gods genade en berusten daarin dan ook geheel met een waar vertrouwen. Wat kon hier van die wonderlijke en heerlijke genade niet al gezegd worden? En toch heeft de Apostel alreeds alles er van gezegd in de uitmuntende lofspraak, Ef. 1:3-7, te lang om hier aan te halen, en toch een duizendmalige nalezing waard.

Zie hier het gehele hoofdsommier van deze allerheiligste verborgenheid in weinig woorden: *Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave. Niet uit de werken, opdat niemand roeme*, Ef. 2:8, 9. Hoe dieper de vernedering en de geestelijke armoede door de overtuiging van de wet nu ingedrongen is in 's mensen hart, hoe hij voor die dierbare genade van het Evangelie dan ook meer geschikt zal zijn, en die gereder en vaster, door des Geestes werking op Gods belofte, ook zal aangrijpen. Immers, iemand die in het water ligt in gevaar van te verdrinken, zal veel gemakkelijker een plank aangrijpen, die hem voorkomt tot redding van zijn leven, dan een ander die op het land staat, en die het niet durft wagen om in het water te springen. Zo is het aangrijpen van de Goddelijke genade, door de kracht van de Heilige Geest, op een voorkomende belofte Gods in het Evangelie, voor niemand gemakkelijker, dan voor een arme verloren zondaar, die eenmaal met al zijn eigengerechtigheid door de vloek van de wet zo geheel veroordeeld is, dat hij geen een steunsel buiten Christus nu meer vinden kan. Willen sommigen hier nu op zeggen, dat zij niet kunnen begrijpen hoe een arm overtuigd zondaar, enkel op een geestelijke voorkomende genadebelofte van God, aanstonds oprecht gelovig gemaakt zoude worden tot rechtvaardigmaking, zie, dan willen wij hun alleenlijk antwoorden, dat zij dit ook nooit in de grond van hun zielen tot zaligheid recht zullen verstaan, al waren zij anders ook nog zo wel onderwezen, voordat zij eens zelf door de genade Gods van hun verloren staat bevindelijk overtuigd, en ware armen van geest gemaakt zullen worden, Matth. 5:2. *Want de armen wordt het Evangelie verkondigd*, Matth. 11:5, en daar is geschreven in de Profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. *Een iegelijk dan, die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij*, Joh. 6:45. Wij moeten door de genade zelf de rechtvaardigmaking Gods recht leren verstaan en geloven.

3. Waar God nu alzo uit loutere genade de gelovige zondaar de gerechtigheid van Christus schenkt en toerekent, daar heeft zulks dan ook altijd die uitwerking, dat het hem zeker versterkt tot zijn volkomen en waarachtige rechtvaardigmaking, *aangezien de gelovige, bekleed zijnde met die gerechtigheid van Christus, dan nu ook in het Goddelijk gericht geoordeeld en gehouden wordt, even, als had hij nooit zonde gehad, noch gedaan, ja, als had hij ook al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hem volbracht heeft*. Twee dingen doet hier dan die toegerekende gerechtigheid van Christus aan de zondaar, die gelooft. Zij neemt de zonde van hem weg, en zij geeft hem de rechtvaardigheid in de plaats.

(1) Het is zeker, dat, als wij nu zo staan door het geloof in Christus, en in Zijn toegerekende gerechtigheid, wij dan ook aanstonds de vergeving van al onze zonden en de eeuwige verlossing van de vloek der Wet van God ontvangen, en dat wij nu van de allerheiligste Majesteit worden geacht, als die nooit tegen dezelve gezondigd hadden. *De Heere delgt onze overtredingen nu uit als een nevel, en onze zonden, als een wolk*, Jes. 44:22, en Hij wil dezelve nu niet meer gedenken, Jes. 43:25. Daarom is de gerechtvaardigde gelovige dan voor God geheel onzondig, zo ver hij is in Christus. *Het bloed Zijns Zoons reinigt hem van alle zonden*, 1 Joh. 1:7. Deze rechtvaardige heeft eenmaal voor de zonde geleden, 1 Petrus 3:18. *En daarom heeft God, Zijn Zoon zendende in de gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees*, Rom. 8:3. En zo is de gelovige dan nu door Christus waarlijk van de zonde verlost, en de genade en gerechtigheid van God oordelen hem in

de rechtvaardigmaking zo geheel vrij van dezelve te zijn, om Christus wil, evenals had hij nooit zonde gehad noch gedaan. O, zalige rechtvaardigmaking!

Door u kan een arm gelovig zondaar nu zeggen: "ik ben geheel en voor eeuwig zonder zonde in mijn Heere Jezus Christus. Eertijds was ik een zeer snoed en gruwelijk zondaar, of een schijnheilig hypocriet, maar zie, *ik ben afgewassen, ik ben geheiligd, ik ben gerechtvaardigd, in de naam des Heeren Jezus, en door de Geest onzes Gods*, 1 Kor. 6:11. En gelijk ik in Hem geheel onzondig ben, zo ben ik door Hem dan nu ook vrijgemaakt van de vloek der Wet en van de eeuwige dood en de Heere God is nu eindeloos mijn verzoende Vader in Christus, en ik heb anders niet, dan enkel goedertierenheid en zaligheid nu van Hem te verwachten."

(2) De zonde alzo weggenomen zijnde, ontvangt de gelovige zondaar in Christus de rechtvaardigheid in de plaats. Want God, hem om Zijns Zoons wil rechtvaardigt, oordeelt hem nu alzo heilig, volmaakt en rechtvaardig te zijn, evenals had hij ook al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hem volbracht heeft. De gehele Middelaarsgehoorzaamheid, en alle de heilige en volmaakte verdiensten van de Heere Jezus worden hem nu van God als zijn eigen gerechtigheid geschonken en toegerekend. *Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren*, Hebr. 7:26. En zodanig heilig en rechtvaardig wordt de gelovige nu ook voor God, zodra hij slechts de Heere Jezus Christus aandoet in de rechtvaardigmaking, Rom. 13:14. Dan wordt hij gerekend, als één plant met Christus, Rom. 6:5, en diensvolgens zo rechtvaardig als Christus Zelf is in Zijn Middelaarsgerechtigheid. En hieruit volgt dan ook, dat de gelovige nu gewis een erfgenaam des eeuwigen levens is. Want er is reeds getoond in de voorgaande vraag, dat uit de rechtvaardigheid des geloofs het volkomen recht ten eeuwige leven noodzakelijk volgt, en dat er tussen die beide genadeweldaden een vast onverbrekkelijk verband is. Alles bijeen getrokken zijnde, zo zal die heerlijke rechtvaardigmaking van de uitverkoren en gelovige zondaar dan eigenlijk bestaan in deze twee delen.

(1) In de genadige toerekening van de volmaakte Middelaarsgerechtigheid van de Heere Jezus Christus.

(2) In de genadige rechtvaardiging van de arme zondaar om dezelve. Het ene is, als de grond, en het andere, als het gebouw, dat op die grond wordt neergesteld. En beide zijn zij alzo nauw tezamen gevoegd, dat zij ook niet een ogenblik van elkaar gescheiden kunnen worden. De toerekening daar zijnde door het geloof, zo is de rechtvaardiging ook aanstonds daar. Beide zijn zij, als een enige genadeweldaad van God, waarin alles naar des Apostels beschrijving aaneen hangt: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus; Door Welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods*, Rom. 5:1, 2. Hij noemt hier niets, dan hetgeen wezenlijk inhangt in de waarachtige rechtvaardigmakingsgenade, zoals alle oprechte uitverkoren gelovigen dezelve van God ontvangen, ten einde hen aanvankelijk in de zekere bezitting van het eeuwige leven te stellen.

(4) Dan, deze gehele genadehandel van des zondaars rechtvaardiging hangt alzo middellijkerwijs ten enenmale aan de deugdelijkheid en oprechtheid van zijn geloof, hetwelk van de Heilige Geest door het Evangelie in zijn hart ingeplant, en gedurig onderhouden en versterkt wordt. Dezelve gaat (gelijk de Catechismus hier de knoop van alles toehaalt), niet anders over hem, dan zo ver hij zulke weldaad met een gelovig hart aanneemt. Zonder dit ene stuk wel te vatten, zal men van de gehele rechtvaardigmakingsleer nimmer iets recht verstaan. Daar moet dan voor alle dingen bijzonder wel gelet en in acht genomen worden, dat de volmaakte Middelaarsgerechtigheid van de Heere Jezus Christus (die van ons gelovig omhelsd en aangegrepen moet worden, indien wij alzo rechtvaardig voor God zullen staan, als er getoond is), ons op geen andere wijze door Zijn genade wordt gegeven en toegerekend, dan in manier van een zuivere Goddelijke belofte, ons voorgesteld in het Heilig

Evangelie. Ja de gehele weldaad van de rechtvaardigmaking, zoals die hier nu geopend is, ligt enkel opgewonden in de belofte van het Evangelie en komt op deze wijze tot de oprecht boetvaardige en gelovige zondaar, teneinde van hem, door de Heilige Geest, hartelijk omhelsd en toegeëigend te worden. Zo leerde de Zaligmaker de discipelen na Zijn opstanding, *dat de bekering en de vergeving der zonden in Zijn Naam, gepredikt moest worden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem*, Luc. 24:47. En wat is de vergeving der zonde toch anders, dan die grote Goddelijke weldaad van de genadige rechtvaardigmaking in Christus? En zie, even die heerlijke weldaad, met alles wat daartoe behoort, verkondigt en belooft God nu in het Evangelie aan alle arme gelovige zondaren zonder onderscheid, die dezelve alzo maar oprecht begeren te ontvangen en aan te nemen in de Heere Jezus Christus. *Want deze geven getuigenis alle de Profeten, dat een iegelijk, die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam*, Hand. 10:43.

En deze dierbare Evangeliebeloften hebben de Apostelen, als Gods gezanten, de volkeren in de wereld ook alom gepredikt en bekend gemaakt, en zij hebben ook allen arbeid aangewend, om een ieder toch te bewegen tot het oprecht geloven en aannemen van dezelve. Het ene voorbeeld van de Apostel Paulus mag ons zulks genoegzaam leren. *Zo zij u dan bekend, mannen broeders* (dus luidde zijn prediking tot de ongelovige Joden), *dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt; En dat van alles, waarvan gij niet kon gerechtvaardigd worden door de Wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt*, Hand. 13:38, 39. Wat doet hij hier toch anders, dan dat hij hun de belofte van de genadige rechtvaardigmaking door Christus, als een getrouw Evangeliedienaar, van Godswege wel klaarlijk aanbiedt en voor ogen stelt? Met dat oogmerk, opdat zij dezelve door de inwendige werking van de Heilige Geest oprecht gelovig mochten aannemen, en alzo de rechtvaardigheid en het eeuwige leven in Gods beraamde weg door het geloof ook waarlijk verkrijgen zouden.

En voorwaar, die prediking van het Evangelie blijft onveranderlijk altijd dezelfde. Dit Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken, en dan zal ook eens het einde komen van de wereld zelf, zodra, als de laatste predikatie van het Evangelie zal geschied zijn en de laatste uitverkorenen nu ook geloofd zullen hebben, Matth. 24:14. Waarom het dan ook het eeuwig Evangelie wordt genoemd, Openb. 14:6. En hoewel de mensen in de wereld onder Gods toelating ook zeer mogen arbeiden, om die zuivere Evangelieleer te verderven, en die te vervalsen met wettische of vrijgeestige innengsels, blijft die Goddelijke waarheid, in spijt van de duivel en al zijn aanhang, toch eeuwig onveranderlijk, en zij zijn allen onder de vloek gelegd, al ware het ook een Engel uit de hemel, die een ander Evangelie verkondigde, Gal. 1:8. Ja, vanuit dat inzicht, dat de rechtvaardigmaking, en zelfs de gehele zaligheid, door middel van Gods genadige beloften in Christus, de ware gelovigen alzo geschonken, en van hen ontvangen worden, heten zij dan ook terecht *kinderen der belofte*, Rom. 9:8, Gal. 4:28, en *erfgenamen naar de belofte*, Gal. 3:29, en worden gezegd, *verzegeld te zijn geworden met de Heilige Geest der belofte*, Ef. 1:13. Voorheen waren de Israëlieten alleen zodanigen, en de heidenen waren toen vreemdelingen van de verbonden der belofte, Ef. 2:12. Doch nu de middelmuur des afscheidels onder het Evangelie afgebroken is door de dood van Christus, is de belofte der rechtvaardigmaking ook gekomen tot de heidenen, die nu mede-erfgenamen zijn van hetzelfde lichaam en mededeelgenoten Zijner belofte in het Evangelie, Ef. 3:6. Dit dan ontwijfelbaar zeker zijnde, dat God die grote weldaad der rechtvaardigmaking, door de Heere Jezus Christus, in de belofte van het Evangelie, aan alle ware boetvaardige en gelovige zondaren, uit loutere genade schenkt en voorstelt, en hun deze belofte door Zijn gezanten ook laat verkondigen, spreekt het dan immers vanzelf dat wij op geen andere wijze aan die Goddelijke weldaad waarlijk deel of gemeenschap kunnen krijgen tot onze zaligheid, dan door middel van een oprecht zielsgeloof, waarmee wij die weldaad, op het voorstel van Gods belofte, alzo aannemen, en ons dezelve geheel toe-eigenen met een waar vertrouwen. Op die wijze heeft Abraham ook de belofte aangenomen, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn, in een gerechtvaardigde en verzoende staat met God, door het zaad der vrouw, zijnde die belofte niet door de wet aan hem, of zijn zaad geschied (want de wet heeft geen zuivere

genadebeloften), maar door de rechtvaardigheid des geloofs, welke hen van God beloofd was in het Evangelie. En zie, dit zijn geloof is hem daarom tot rechtvaardigheid gerekend, Rom. 4:13, 22. Abraham komt hier voor als de Vader der gelovigen, en als het Patroon voor allen, die na hem geloven zullen. Zij zullen allen zonder onderscheid op dezelfde wijze als hij, door het geloof aan de belofte der rechtvaardigheid, gerechtvaardigd worden. *Want het is niet alleen om zynentwille geschreven, dat hem toegerekend is, maar ook om onzenwil, welke het zal toegerekend worden, namelijk degenen, die geloven in Hem, die Jezus, onze Heere, uit de doden opgewekt heeft. Die overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking, vers 23-25.* En hierom leren wij, dat wij gerechtvaardigd worden door het geloof, omdat wij door het geloof de Goddelijke belofte, of de beloofde weldaad der rechtvaardigmaking, welke Christus door Zijn dood en gehoorzaamheid voor ons verdiend heeft, in de kracht van de Heilige Geest oprecht omhelzen en aannemen. Door het geloof nemen wij Christus Zelf aan, op de beloften van het Evangelie, en zó ontvangen wij Hem dan ook en verkrijgen ware gemeenschap aan Hem. En niet anders nemen wij de rechtvaardigmaking ook aan door het geloof op diezelfde Evangeliebelofte, als een zuivere genadeweldaad, door Christus ons verworven. En zie, dan ontvangen wij die Goddelijke weldaad ook, en worden alzo van God gerechtvaardigd. De Heere God belooft de genade der rechtvaardigmaking door Christus aan de boetvaardige zondaar, die gelooft in het Evangelie; dit is zeker. Wanneer de Heilige Geest, die de Geest der belofte is, ons die Goddelijke belofte nu ook met kracht komt drukken en verzegelen op ons gemoed, en ons dezelve waarlijk doet geloven en gelovig ook omhelzen en aannemen met een gehele en gewillige verzaking van alles, als dan ontvangen wij die beloofde rechtvaardigmaking, en worden zo door het geloof van God gerechtvaardigd; hetwelk niet minder zeker is. En dus is dan ook zeker waarachtig, hetgeen de Catechismus ons hier leert tot een besluit, dat *des gelovigen rechtvaardigmaking niet anders bestaat, dan in zo verre hij zulke weldaad van Gods genade met een gelovig hart aanneemt.*

Al wie dezelve dan nog in genen dele waarlijk voor zich omhelzen, of met een gelovig hart aannemen kan, op grond van Gods genadebelofte in het Evangelie, die kan dan ook gewis nimmer part of deel daaraan bekomen, en mitsdien ook niet gerechtvaardigd worden, maar zo een zal altijd onboetvaardig en ongelovig in zijn eigengerechtigheid buiten Christus blijven staan, en daar onverzettelijk aan vasthouden, zonder zich op Gods zuivere genadebelofte in Christus te durven verlaten, door een waar geestelijk geloof, hetwelk Gods gave is. En al wat de zodanigen zich nu nochtans van de rechtvaardigmaking des geloofs willen toe-eigenen zonder een zodanig oprecht geloof, hoe subtiel en kunstig die handel ook mag liggen, dat is in de grond wezenlijk niet anders, dan een vals, bedrieglijk en zielverleidend waangeloof, hetwelk, hoe fijn het van de mensen schoon gesponnen mag worden, hun toch nooit enig aandeel geven aan de ware Goddelijke geloofsrechtvaardigheid, die in Christus Jezus is. En hier zullen wij dan nu weer als met de hand geleid worden tot een ander zeer voornaam en wezenlijk grondgebrek in de valse rechtvaardigmaking van vele tijdgelovigen en geveinsde Christenen. Helaas! hoe jammerlijk misleidt de satan hier niet miljoenen van mensen in het Christendom, die de eigenlijke aard en gelegenheid van deze Goddelijke genade-handel, door hun geestelijke blindheid en ongelovigheid, niet recht verstaan, maar op die andere gronden, dan van een zuiver en waarachtig geloof aan de belofte van het Evangelie hun rechtvaardigmaking willen besluiten, en hun roeping en verkiezing vastmaken. Zij hebben de ware leer van het Heilige Evangelie nog nooit recht begrepen: hoe alleen de genoegdoening en gerechtigheid van Christus onze gehele rechtvaardigheid is voor God, hoe dezelve ons uit loutere genade wordt geschonken in de belofte van het Evangelie, en hoe wij die niet anders kunnen deelachtig worden, dan zo ver wij zulke weldaad met een gelovig hart aannemen. Laten er nu ook duizend boeken van de leer der genadige rechtvaardigmaking, ja van de gehele Evangeliewaarheid geschreven worden, het zal toch in de grond allemaal zo lopen op een heel of half Pelagiaans fatsoen, of anders in een Enthousiastisch kanaal, indien maar alleen dit allerwezenlijkst stuk van de genadige belofte Gods, en van 's mensen geestelijk geloof aan die belofte niet wel gevat wordt. Hierin ligt de gehele ziel van deze heilige hoogwaardige leer, dat er een Goddelijke belofte van het Evangelie is, waardoor de Heere God ons arme verloren zondaren de rechtvaardigmaking belooft,

uit loutere genade, in Christus, en dat er ook een Geest der belofte is, die het ware geloof werkt in de harten van alle uitverkorenen, waardoor zij die weldaad alzo aannemen en oprecht geloven. Waar een van beide nu slechts ontbreekt, daar kan dan in alle eeuwigheid geen zondaar van God gerechtvaardigd worden. Ach, laat nu toch niemand menen, dat deze zaak hier al te wijldlopig aan hem voorgedragen wordt, want zij kan, om haar zonderling groot gewicht, niet breed genoeg ingestampt worden en de mensen kunnen daar ook nooit lang of aandachtig genoeg op mediteren. Wat anders immers is het, indien men lang en breed blijft staan op geringe zaken, en wat anders, grondig en ernstig aan te houden op de wezenlijkste stof van het Christendom, waar ook de allergeeringste misvatting dodelijk voor ons kan zijn. En willen nu sommigen, in onze ongelukkige tijd, toch evenwel achten, dat wij het papier onnut bekladden, dan hebben wij deze mensen niet anders hier tegemoet te voeren, dan alleen, dat, indien zij in zodanig oordeel enkel willen blijven staan, wij voor hen niet schrijven, maar voor anderen, die anders oordelen. Voorwaar, de leer der zuivere geloofsrechtvaardigmaking moet ons, door de Goddelijke genade, recht gezonde Gereformeerde Christenen maken, of wij zullen het anders gewis nooit worden. Al wie dan slechts niet zeer begerig is, als een nieuwgeboren kindeke, naar die redelijke en onvervalste melk, opdat hij door dezelve mocht opwassen, 1 Petrus 2:2, die heeft dan waarlijk wel grote reden, om voor de oprechtheid van zijn geloof en van zijn gehele Christendom ernstig te vrezen.

Van de belofte der rechtvaardigmaking, welke door het geloof wordt aangenomen

Doch tot nadere aandrang en bevestiging van de verhandelde leer doet de Catechismus (Vraag 61), nog verder onderzoek, hoe zulks toch te verstaan zij dat wij alleen door het geloof rechtvaardig zijn?

Want ook de Pelagiaansgezinden zullen zich met die gezonde letter van de leer zowel behelpen als de rechtzinnigen. Maar daar schuilt bij hen een slang of een adder onder het gras. Zij gebruiken wel de gezonde woorden der Schrift, maar zij verstaan die geenszins in een gezonde zin. Wie hier de gezonde geest begeert te ontvangen, die overwege onze Catechismusleer waar hij twee zaken zal ontmoeten: (1) hetgeen ontkent, en (2) hetgeen gesteld wordt.

Hoe de halve Pelagianen het zekere vertrouwen van de vergeving der zonden uit het wezen des geloofs uitsluiten, om van hetzelfde een verdienstelijk werk te maken

1. Daar wordt ontkend, dat het geloof, in zichzelf, enige verdienstelijke kracht of waardigheid des mensen, tot rechtvaardiging voor God, zou met zich voeren. *Niet dat ik vanwege de waardigheid mijns geloofs Gode aangenaam zij.* Hier schuilt het fijn en listig bedrog dergenen, die de kunst gevonden hebben, om de Pelagianerij te beschaven, en dezelve in een veel betere vorm te gieten, en tot een Evangelisch systeem brengen. Zij hebben de oude hoer van Babel zeer fraai geblanket, en in een fatsoenlijker kled gestoken. Voorheen placht men de eigengerechtigheid zeer plomp Pelagiaans in de kerk te leren, zodat men de valsheid en gruwelijkheid daarvan zeer licht kon bemerken. Men noemde het kind toen bij zijn eigen naam, en stelde het voornaamste deel der zaligheid op rekening van 's mensen werken en verdiensten. Maar het licht van de gezegende Reformatie helder opgaande, werden die Egyptische duisternissen weldra uit onze Kerk verdreven, en het roomse beest ontving toen van het zwaard van de heilige en blinkende geloofsleer een dodelijke en ongeneeslijke wond.

Maar zie, daarna zijn er mensen opgestaan, die zeer vlijtig gearbeid hebben, om die dodelijke wond van het beest weer op een voorzichtige en langzame wijze te helen met de kunstig gemengde pleister van het halve Pelagianisme. Het geheim van deze bedrieglijke handel is hierin gelegen, dat zij de grove leer van de verdienstelijke werken hebben laten varen, en daartegen de fijne leer van een verdienstelijk geloof hebben ingevoerd. En aldus hebben zij de Antichristelijke hoer, van de eigengerechtigheid, dan alleen dat versleten en gescheurde kled van de wettische werken uitgetrokken, en hebben haar nu een nieuw wettisch kled van een Evangelisch geloof aangedaan. Zij hebben de verdoemelijke

eigengerechtigheid (die tevoren wijd en zijd verspreid lag in de werken), nu kunstig bijeenverzameld en tezamen getrokken in het enkele punt des geloofs. Maar dit heeft onmogelijk kunnen geschieden, tenzij dan met een gehele omkering en verandering van de wezenlijke natuur van het geloof. Daarom hebben zij dan ook een geloof hiertoe gesponnen en gefabriceerd, wel van een Evangelische stof en kleur, maar geheel geschoeid op een Pelagiaanse leest. Het zal mogelijk niet geheel ondienstig zijn voor ons Gereformeerde volk, dat wij hun dit half Pelagiaans geloof eens zelf laten lezen, met de eigen woorden van de Remonstrantse belijdenis, gedrukt Anno 1621 in kwarto.

Aldaar zeggen zij Cap. 11, § 2, p. 80 (nadat zij van de kennis en toestemming des geloofs eerst gesproken hebben), van het vertrouwen des geloofs. *“Niet een vertrouwen op de bijzondere barmhartigheid Gods, daarmee wij, elk in het bijzonder nu geloven, dat ons onze zonden vergeven zijn”*. Hier verwerpen zij eerst het oude rechtzinnige geloof van de Gereformeerde Kerk, en gaan dat dan ook nader in dier voege bestrijden: *“Want zulk vertrouwen behoort niet tot het wezen van het geloof noch stelt het wezen van het geloof zelf niet, dan is een zaak, die straks op het geloof volgt, alzo het geloof, zijnde een conditie, die vereist wordt om een vergeving der zonden, en daarop een verzekerd vertrouwen, van zodanige vergeving te verkrijgen, noodzakelijk voorgaan moet”*. Zo is het waar rechtvaardigend geloof bij deze mensen dan geenszins een verzekerd of een zeker vertrouwen van de vergeving der zonden, die ons in de belofte van het Evangelie uit genade, door Christus geschonken wordt, en welke weldaad de arme, boetvaardige zondaren nu alleenlijk met een vast en zeker geloofsvertrouwen op Gods belofte, door de kracht van de Heilige Geest, omhelzen en aannemen, gelijk zulks van de Gereformeerde Kerk geleerd wordt. Neen, dit is een dwalend begrip van de natuur van het rechtvaardigmakend geloof. En waarom toch? Omdat, zeggen zij, zulk vertrouwen eigenlijk niet behoort tot het wezen van het geloof geheel wat anders is, dan een verzekerd vertrouwen van de vergeving der zonden. Maar waarom toch kan dit verzekerd vertrouwen dan nu het rechte wezen van het geloofs niet zijn? Daarom niet, zeggen zij, omdat dit vertrouwen een zaak is, die straks op het geloof volgt. Het is bij hen dan geenszins het eigenlijke wezen (gelijk onze Catechismus stelt (Vraag 21), maar alleen het welwezen of een vruchtgevolg van het geloof. Eerst moet er iets voorafgaan, dat eigenlijk het geloof wezenlijk is of uitmaakt, en dan kan daar zodanig verzekerd vertrouwen des geloofs eerst naderhand of straks op volgen. Is dat niet wel verzonnen, om het Gereformeerd geloof als een loutere dwaling en misvatting te verwerpen? En toch willen zij hun zaak hiermee voor goed bewijzen; dewijl, zeggen zij, het geloof iets is, dat noodzakelijk voorgaan moet, als een vereiste conditie om de vergeving der zonden te ontvangen, en dus ook het vertrouwen van dezelve. Hun stelling is dan: dat de mens eerst moet geloven, eer hij de vergeving der zonden kan ontvangen, en dat hij de vergeving der zonden, ook eerst ontvangen moet, voordat hij kan vertrouwen die te bezitten of ontvangen te hebben. Diensvolgens, dat zodanig verzekerd vertrouwen van de vergeving der zonden, dan geenszins het eigen wezen, maar alleen een vruchtgevolg van het geloof kan zijn. Hier is dan nu ons Gereformeerd geloof geheel aan een kant geworpen, als een loutere misvatting van het welwezen des geloofs voor het wezen. Daarin zijn wij Gereformeerden van de rechte weg afgegaan, dat wij even het zekere vertrouwen van de vergeving der zonden, hetwelk eigenlijk een vruchtgevolg van het geloof is, verkeerd zijn gaan opnemen en stellen voor het wezen des geloofs. Zo oordelen en begrijpen het deze mensen.

Maar als wij nu het ware wezen des geloofs zo geheel kwalijk gesteld hebben, hoe moet het dan recht gesteld worden? Dit gaan zij ons hier nu verder leren, zeggende: *Maar het (te weten het rechtvaardigmakend geloof), is een vertrouwen, daarmee wij vast, zeker en gewis houden en geloven, dat het onmogelijk is, dat wij dan door Jezus Christus, de eeuwige dood ontgaan en het eeuwige leven bekomen, en volgens dien zulk vertrouwen, dat uit zichzelf voortbrengt en baart die gehoorzaamheid, die wij Christus schuldig zijn, bestaande, niet in een slecht mager voornemen alleen of dadeloze genegenheid om te gehoorzamen (zoals onze Gereformeerde gehoorzaamheid van hen wordt begrepen), maar in een dadelijke gehoorzaamheid zelf.*

Zij hadden er zekerlijk, behoudens de zuivere grond van de Pelagianerij, nog al andere welluidende Evangelische termen bij kunnen plaatsen, om dit geloof ook zo slecht en mager hier niet voor te stellen. De Pelagiaanse draad kan nog al veel fijner gesponnen worden. Maar het schijnt, dat men zo terstond niet wijs wordt in een dag. Nu ziet daar het rechtzinnig geloof: dat het geen verzekerd vertrouwen van vergeving der zonden is, maar al geheel wat anders, te weten een vast en zeker vertrouwen, dat Jezus Christus waarlijk de Zaligmaker is, en dat wij niet anders dan door Hem zalig worden. En daarbij dan ook de Christelijke en ware gehoorzaamheid aan Zijn geboden. En als hier dan eindelijk ook de vrije wil van de mens bijgesteld wordt, die er noodzakelijk bij behoort, waardoor hij zo'n geloof zelf kan oefenen, zonder een krachtdadige en onweerstaanbare werking van de Heilige Geest (waartegen zij zich straks aankanten, § 3), en ook zonder een voorbereidende, krachtdadige overtuiging of vernedering door de Wet, maar alleen door de zachte en liefelijke overreding van het Evangelie, dan hebben wij hier het schone geloof, dat zeker vertrouwen van de Gereformeerden van de vergeving der zonden, voor moet buiten staan. En ziet, als er dit half Pelagiaans geloof zo is bij de mensen, dan is er die vereiste conditie, waarop God hem nu ook gaat rechtvaardigen, en hem de vergeving der zonden, enz. door Christus, aanstonds gaat schenken, mits nochtans in opzichte van de gewisse duurzaamheid van die geschonken rechtvaardigmaking aan de zijde van de mens, op een tweede vereiste conditie, dat hij, namelijk in zijn geloof en gehoorzaamheid volstandig blijve tot het einde toe. Hetwelk indien de mens niet doet, zo verliest hij ook weer de genade van de rechtvaardigmaking, en zich daarvan niet bekerende, zo gaat hij, die eens oprecht geloofd had, en eenmaal waarlijk van God gerechtvaardigd was, dan nu door zijn eigen schuld eeuwig verloren, met al de verdoemden, die nooit geloofd hebben.

Hier ziet de lezer dan nu, hoe men de natuur van het geloof listig genoeg heeft weten te veranderen, om er een zekere daad of werk van 's mensen gehoorzaamheid van te maken, en alsoo dan *een vereiste conditie van zijn rechtvaardigmaking*. Hierdoor ontvangt het geloof dan nu ook een zekere soort van verdienste of van waardigheid voor God, en wordt dus mede bij Hem een bewegende oorzaak van 's mensen waardigheid en eeuwige zaligheid. Want het is waarlijk tevergeefs, zich al te behoedzaam te willen wachten voor de manieren van Pelagiaanse uitdrukkingen, wanneer men de zaak zelf toch wezenlijk en dadelijk aldus stelt, dat zij noodzakelijk moet vallen in de kracht en ware zin van die uitdrukkingen. Wij zullen mogelijk, indien de Heere wil en wij leven, op een andere tijd gelegenheid hebben, om van deze gewichtige materie des geloofs omstandiger te handelen, en daarom zeggen wij hier nu slechts, dat alle waardigheid, verdienste, aangenaamheid, aandrang of wat het schoon ook wezen mocht van de natuur van een toebrenge of bewegende oorzaak, zo volstrekt geheel uit de aard en eigenschap van het geloof moet uitgesloten worden, alsof het geloof daar zelf in dit opzicht niet eens was. Het is allemaal in de grond een zuivere zielverdervende Pelagianerij, wat daar slechts heen gaat, minst of meest, om het geloof te bevatten in manier van een daad of werk van de mensen, waarmee hij iets, wat bij God aan of toebrengen zou tot verkrijging van zijn rechtvaardigmaking.

Hoe de gelovige zichzelf als een gerechtvaardigde in Christus ook moet achten

b. *Maar hoe is het dan nochtans te verstaan, dat wij alleen door het geloof gezegd worden rechtvaardig te zijn? Zo schijnt het geloof toch immers enige bewegende invloed, als een verwervende of toebrenge oorzaak in onze rechtvaardigmaking te hebben, omdat die buiten of zonder het geloof in het allerminst niet bestaan kan. Dit gaat de Catechismus ons hier nu ook stelligerwijs openen, zeggende: Maar daarom, dat alleen de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus mijn gerechtigheid voor God is, en dat ik dezelve niet anders dan alleen door het geloof aannemen en mij toe-eigenen kan.*

Ziet, dit is hier de gelegenheid van deze gehele handel, zoals die, met de hulpe des Heeren, nu al reeds van ons verklaard en in het licht gesteld is. Christus volmaakte Middelaarsgerechtigheid, aan ons voorgesteld in de belofte van het Evangelie, en ons uit genade toegerekend door het geloof van de Heilige Geest, is onze enige en gehele gerechtigheid en rechtvaardiging voor God. Maar, zij wordt ons ook niet anders geschonken en dadelijk toegerekend tot onze gerechtigheid of rechtvaardigmaking, dan alleen, zo verre wij dezelve oprecht aannemen en ons toe-eigenen door het geloof. Wij hebben voorzeker niets tot zaligheid aan de gehele belofte van onze genadige rechtvaardigmaking in Christus. Wij kunnen aan die heerlijke genadeweldaad, minst of meest, geen deel krijgen, indien ook niet de Heilige Geest, door middel van die belofte van het Evangelie, een oprecht geloof in onze harten komt werken, waardoor wij die voldoening en gerechtigheid van onze Heere Jezus Christus, als onze enige en gehele rechtvaardigheid voor God, zuiver alzo aannemen, en ons dezelve waarlijk toe-eigenen, als onze eigen gerechtigheid, welke ons van God uit loutere genade in het Evangelie wordt geschonken. Berustende dan ook gelovig in dezelve met ons gehele hart, en ons daar geheel op verlatende. Hetwelk dan in der waarheid noch meerder noch minder is, dan even dat zeker vertrouwen van de vergeving der zonden, hetgeen de Catechismus als het oprechte geloof voorstelt, Vr. 21, en dat wij de Remonstranten in hun geloofsbelijdenis geheel hebben zien verwerpen, als niet zijnde het eigenlijke *wezen*, maar slechts een *vruchtgevolg* van het oprechte geloof.

Hieruit blijkt dan nu middagklaar, dat het geloof in onze rechtvaardigmaking, enkel moet gehouden en aangemerkt worden als een middelloorzaak, waardoor wij die Goddelijke weldaad, op de genadebelofte van het Evangelie, oprecht aannemen en ons toe-eigenen, en dezelve op die wijze dan ook ontvangen en bezitten, en nu alleen door het geloof rechtvaardig zijn. Al wat men nu anders aan het geloof zou willen toeschrijven, in manier van een vereiste conditie, waarop of waarom God ons de rechtvaardigmaking dan ook wil laten volgen, dat alles, zonder onderscheid, hoe men het schoon ook mocht voorstellen, zal dan noodzakelijk moeten uitlopen in het modderige kanaal van het halve Pelagianisme. Wij plachten doorgaans deze zaak eigenaardig op te helderen met de gepaste gelijkenis van een bedelaar die een aalmoes ontvangt. Hij, die aan de bedelaar de aalmoes geeft, bedingt niet eerst uitdrukkelijk vooraf, als een voorwaarde of conditie, dat de bedelaar dit alzo moet doen, dat hij zijn hand eerbiedig en beleefd moet uitstrekken om de aalmoes te ontvangen, maar hij reikt hem die alleen uit goedgunstigheid toe, en dan spreekt het vanzelf, dat de bedelaar zijn hand ook moet uitstrekken, en de geschonken aalmoes aannemen, als hij die zal ontvangen. Maar hoe zou dit uitstrekken van de hand hier nu in aanmerking kunnen komen, als een beweegmiddel tot het geven of verkrijgen van de aalmoes? Het is wel waarlijk een ontvangmiddel, maar geenszins een beweegmiddel, of toebrengeende oorzaak van de oorzaak van de gift. Maar niet anders is het ook gelegen in de handeling van onze rechtvaardigmaking. God schenkt de boetvaardige zondaar die grote weldaad, door Christus, uit loutere genade, en reikt hem die toe in het Evangelie, en de zondaar zulks gelovende op Gods gewisse en onbedrieglijke belofte, neemt die weldaad, in de kracht van de Heilige Geest, dan ook oprecht als uit Gods genadige hand even alzo aan, en eigent die nu zichzelf waarlijk toe, en verlaat en vertrouwt zich uitsluitend op Gods genade, zonder iets van zijn eigen werken of verdiensten. En zo ontvangt hij dan die onwaardeerbare Goddelijke weldaad, en gelooft en houdt die vast, en hij verblijdt en verheugt zich daarin, en berust daar zoetelijk in, en wordt er zeer nauw in Christus, van de Heilige Geest, door met God verenigd, en ook waarlijk vernieuwd en geheiligd tot het eeuwige leven, al naardat de Heere hier de mate des geloofs aan een ieder belieft toe te delen, Rom. 12:3.

En zie, zo is het dan ook openbaar, dat niemand door de Wet gerechtvaardigd wordt voor God. Maar dat Christus ons verlost heeft van de vloek der Wet, een vloek geworden zijnde voor ons. Opdat de zegeningen Abrahams tot de Heidenen komen zoude, in Christus Jezus, en opdat wij die belofte des Geestes verkrijgen zouden, door het geloof; te weten, die van onze genadige rechtvaardigmaking door Christus, welke de Heilige Geest ons openbaart in het Evangelie, en die Hij ons door het geloof ook

op onze harten drukt en verzegelt, Gal. 3:11, 13, 14. En hiermee is deze heilige en hoogwaardige leer van de geloofsrechtvaardigmaking hier dan, zo wij achten, nu genoeg verhandeld.

Want hetgeen daar verder volgt in de Catechismus tot verdere verdediging en bevestiging van dezelve tegen de Papisten en alle Pelagiaansgezinden, zal nu geen brede verklaring nodig hebben, naardien het helderschijnend licht van de Goddelijke geloofswaarheid al die donkere Pelagiaanse en Antichristelijke nevelen van zelf snel zal verdrijven. De ware leer wordt hier dan 1. nader bevestigd, en 2. tegen haar bestrijders ook verdedigd.